

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 303/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om Finlands finansiella ställning vid kontrollen av Schengenområdets yttre gränser

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 303/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Kaisa Juuso /saf m.fl.:

Hur ser regeringen till att kostnaderna för kontrollen av Finlands östgräns – som även är EU:s yttre gräns – fördelas rättvist mellan Schengenstaterna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) fastställs att unionen har delad befogenhet med medlemsstaterna i ärenden som avser frihet, säkerhet och rättvisa. Samtidigt har man avtalat att unionen utformar en politik med syftet att stegvis införa ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna. I enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet beslutar Europaparlamentet och rådet om alla nödvändiga åtgärder för att stegvis upprätta ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen (nedan förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen) träder i kraft den 4 december 2019. Enligt förordningen har medlemsstaterna och unionen delat ansvar för gränsförvaltningen så att medlemsstaterna alltså är huvudansvariga för att förvalta sina avsnitt av de yttre gränserna. Dessutom stöder Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) förvaltningen av de yttre gränserna. I enlighet med huvudansvaret ligger det faktiska kostnadsansvaret alltså tyngst på de medlemsstater som har långa yttre gränser.

Europeiska unionens gränsförvaltning baserar sig på en gemensam rättsgrund och olika standarder. Den viktigaste förordningen som är direkt förpliktande för medlemsstaterna är kodexen om Schengengränserna, som fastställer att ”EU-länderna ska sätta in lämplig personal i tillräckligt antal och tillräckliga resurser för att säkerställa en effektiv, hög och enhetlig nivå på kontrollen vid sina yttre gränser. De ska säkerställa att gränskontrolltjänstemännen är specialiserade och vederbörligen utbildade.” Inom Europeiska unionen övervakas också att nivån på kontrollen av de yttre gränserna uppfyller de krav som avtalats gemensamt och att brister åtgärdas. Kontrollen baserar sig på utvärderings- och övervakningsmekanismen i Schengen, vilken administreras av Europeiska kommissionen och medlemsstaterna, samt Frontex sårbarhetsanalys av medlemsstaterna.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 303/2019 rd

De nationella myndigheterna står för den praktiska kontrollen av respektive stats egna yttre gränser. I Finland ansvarar Gränsbevakningsväsendet för detta. Medlemsstaterna står även för de resurser som de nationella myndigheterna behöver. Det finns ingen praxis inom EU för jämn fördelning mellan medlemsstaterna av kostnaderna för kontrollen av de yttre gränserna.

Under programperioden 2014 – 2020 stöder EU medlemsstaterna i utvecklingen av kontrollen av de yttre gränserna ur fonden för inre säkerhet. Bland annat har Gränsbevakningsväsendets upphandlingar och projekt årligen finansierats med medel ur fonden.

Beredningen av följande fleråriga finansieringsperiod, som inleds 2021, pågår nu. Under denna period kommer det att finnas en motsvarande fond för utveckling av kontrollen av de yttre gränserna. Sannolikt kommer de medel som delas ut att ökas avsevärt. För närvarande förhandlas allokeringsprinciperna. Finland har understrukit betydelsen av en lång östgräns som allokeringsgrund och även på andra sätt framhållt vikten av finansiering som tilldelas medlemsstaterna direkt. Endast nationella myndigheter med reaktionsförmåga möjliggör effektiv kontroll av Europeiska unionens och Schengenområdets yttre gränser. Detta gäller också Frontex verksamhetsbetingelser. De slutliga finansieringsbeloppen och allokeringsprinciperna torde bekräftas under 2020 – 2021.

Europeiska unionen har under de tre senaste åren kommit överens om flera olika åtgärder som stärker kontrollen av de yttre gränserna. Den viktigaste av dessa är den reviderade förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen. Frontex operativa reaktionsförmåga stärks genom att en stående styrka med upp till 10 000 gränsbevakningstjänstemän inrättas innan utgången av 2027. Deltagande i verksamheten vid byrån är alltmer bindande och förpliktande för medlemsstaterna. Nytt är att också Frontex tjänstemän ges befogenheter: i framtiden kan det utöver medlemsstaternas gränsbevakningstjänstemän även finnas europeiska gränsbevakningstjänstemän. Denna styrka, som överskrider den nuvarande styrkan, kan på samma sätt som i dagsläget riktas till medlemsstater med utmaningar vid EU:s yttre gränser.

Den nya förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen innebär delvis förbättring av läget i fråga om den nationella finansieringen. Medlemsstaterna får i fortsättningen ersättning när de tillhandahåller Frontex med personal, också för fasta lönekostnader. Ersättningen beräknas utgående från den grundlön som EU fastställt och justeras med korrigeringskoefficienten för respektive medlemsstat. Ersättningsnivån för Finland torde enligt preliminära beräkningar bli omkring hälften av lönekostnaderna för personalen. Närmare ersättningspraxis fås vid beredningen av genomförandeakterna samt genom Frontex styrelses beslut. Finland har under förhandlingarna kring ersättningsfrågorna konsekvent framhållt behovet av att ersättningarna för de medlemsstater som deltar blir så heltäckande som möjligt. Under förhandlingarna om förordningen höjdes ersättningarna för medlemsstaternas kortvariga utplaceringar på Finlands initiativ visavi kommissionens ursprungliga förslag till förordning.

Finland har aktivt försökt verka för en rättvisare fördelning mellan medlemsstaterna av medlen i EU:s fonder samt för höjda nivåer på Frontexersättningarna. Kontrollen av de yttre gränserna

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 303/2019 rd

faller fortsättningsvis huvudsakligen på medlemsstaternas ansvar. Därför är det också medlemsstaterna som bär huvudansvaret för kostnaderna för denna kontroll.

Inrikesministeriet beaktade i sina budgetpropositioner bland annat de rekommendationer som Finland gavs i Schengenbedömningen samt de ytterligare förpliktelser som följer av genomförandet av förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen. Antalet gränsbevakare ökas redan nu, och kommer att utökas ytterligare under regeringsperioden. I Finlands yttre gränspolitik inom Europeiska unionen förblir tillgången på europeisk finansiering för Finland även i fortsättningen ett viktigt mål.

Helsingfors 29.11.2019

Inrikesminister Maria Ohisalo